

Ko daje, a ko uzima?

Seksualnost je važan deo života svakog čoveka i predstavlja značajan motiv za mnoge njegove aktivnosti. Seksualni razvoj i sazrevanje su usko povezani sa psihičkim, emotivnim i socijalnim razvojem, ali kao nužan preduslov za odgovorno seksualno ponašanje i potpuno doživljavanje polnih odnosa potrebne su i emotivna i socijalna zrelost.

Kada početi sa seksom?

Stručnjaci smatraju da se emotivna zrelost i završetak fizičkog i psihičkog rasta i razvoja kod devojaka postižu sa 18 godina, odnosno sa 21 godinom kod mladića, dok se socijalno zreli mogu smatrati sa 24, odnosno 25 godina.

Adolescenti često stupaju u polne odnose u vreme kada za to nisu ni psihički ni fizički dovoljno zreli, kada ne znaju dovoljno o funkciji i značaju ljudskih polnih odnosa i posledicama koje mogu proizaći iz polnih odnosa ako se oni vrše neoprezno i pod nepovoljnim okolnostima. Osnovni razlozi za to su negativan uticaj okoline, tabui koji vladaju u polnom životu, neobaveštenost o njegovoj svrsi i značaju i opterećenje patrijahalnim normama.

Moralisanje i dvostruki moral

Svako društvo ima određene standarde o tome šta je pravilno, a šta nije i u skladu sa tim postavlja zahteve i propise o tome šta članovi društva treba, a šta ne smeju da čine. Te standarde i propise nazivamo društvenim moralnim normama. One značajno utiču na ponašanje ljudi, a između ostalog regulišu i oblast seksualnog ponašanja. Nažalost, u našem društvu još uvek je prisutan dvostruki moral koji je u oblasti seksualnosti naročito izražen. Često se susrećemo sa mišljenjem kako seksualni život žene ugrožava društveni moral, dok sa druge strane seksualni život muškarca ne utiče na isti.

Stupanje u polne odnose adolescenata je aktuelna tema kako među samim adolescentima, tako i među roditeljima i stručnjacima koji se bave ovom tematikom. Međutim za razliku od stručnjaka, roditelji uglavnom ukazuju na mogućnost kršenja moralnih normi u seksualnom životu ne ukazujući pri tom na biološke, psihološke i druge elemente ljudske seksualnosti. Najveći nedostatak tih moralnih pouka je što su one praćene suvoparnim moralisanjem i zastrašivanjem koje može i najčešće ima brojne negativne posledice na seksualno ponašanje mladih.

Različiti razlozi za stupanje u polne odnose kod devojaka i mladića

Rezultati istraživanja sprovedenog na beogradskim srednjoškolcima (Banović, S. i Čolak, K., 2002) pokazuju da **na odluku adolescenata da stupe u polne odnose moral nema presudan značaj**. Donekle iznenađujući podatak do kog se došlo u ovom istraživanju je da ispitanici koji su stupili u polne odnose kao presudan razlog što su to učinili procentualno više navode razloge koji se mogu smatrati moralnim, za razliku od ispitanika koji nisu stupili u polne odnose. **Očigledna je i razlika u tome koje razloge navode kao bitne za stupanje u polne odnose devojke i mladići**. Dok devojke češće navode razloge koji se mogu smatrati moralnim po aktuelnim standardima, kao što su želja da se u brak stupi nevin i strah da se ne izgubi samopoštovanje i poštovanje partnera, u našem uzorku nijedan mladić nije naveo ovakvu vrstu odgovora. Uočljiva je i velika sličnost u odgovorima većine devojaka. **Nezavisno od toga da li su stupile u polne**

odnose ili ne, one najčešće navode kao neophodne predušlove za to "da postoji prava osoba", "da je dečko voli", "da bude psihički i fizički spremna". Za razliku od devojaka, većina mladića ne navodi ovakve razloge kao presudne, već oni stupaju u polne odnose prvenstveno iz radoznalosti, potrebe i zato što je za to bila pogodna prilika.

Rezultati ovog istraživanja sprovedenom u našem društvu ukazuju na prisustvo različitih modela u vaspitanju devojaka i mladića i različitih moralnih standarda u ocenjivanju seksualnog ponašanja polova. Budući da je seksualnost bitan aspekt života svakog čovek, trebalo bi da se zapitamo, kakvu to poruku ostavljamo budućim naraštajima i da li je možda bolje rešenje otvoreno razgovarati sa decom o ovoj biološkoj potrebi, umesto ponavljanja zastarelih i nekorisnih priča naših baka koje ne mogu pomoći mladom čoveku da se adekvatno postavi i snađe u toj beskrajno izazovnoj i novoj situaciji za njega.

U našem društvu još uvek je prisutan dvostruki moral koji je u oblasti seksualnosti naročito izražen. Često se susrećemo sa mišljenjem kako seksualni život žene ugrožava društveni moral, dok sa druge strane seksualni život muškarca ne utiče na isti.

Očigledna je i razlika u tome koje razloge navode kao bitne za stupanje u polne odnose devojke i mladići.

Suzana Banović